

Seksueel misbruik van minderjarigen in de katholieke Kerk van België

2018-2019

In januari 2012 werden er in de katholieke Kerk van België tien opvangpunten voor slachtoffers van seksueel misbruik van minderjarigen in een pastorale relatie opgericht. De bedoeling was alles in het werk te stellen om tot gepaste herstelmaatregelen te komen voor verjaarde feiten, die niet meer voor de gewone rechtbank konden worden beslecht.

Twee wegen werden daarvoor geopend. Enerzijds de weg van de arbitrage, met volwaardige medewerking van de Kerk, uitgewerkt op vraag van de 'Bijzondere Parlementaire Commissie over de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk'. Anderzijds de weg van de opvangpunten, uitgewerkt door de bisdommen en de religieuze congregaties.

Het Centrum voor Arbitrage, dat van tijdelijke duur was (2012-2015), heeft in het totaal 628 dossiers ontvangen. Bij de opvangpunten die nog steeds bereikbaar blijven werden er 426 meldingen gedaan in de periode van 2012 tot en met 2017. Zowel over de meldingen bij het Centrum voor Arbitrage als bij de opvangpunten werd uitvoerig gerapporteerd in februari 2019 in een overzichtsrapport (Seksueel misbruik van minderjarigen in een pastorale relatie in de Katholieke Kerk in België. Naar een coherent beleid. 1995-2017) dat eveneens op de website van de Kerk beschikbaar is.

Bij de oprichting van de opvangpunten is de afspraak gemaakt om op regelmatige basis te communiceren over de gemelde problemen naar de media en de samenleving. De bedoeling is zowel het nastreven van een transparant beleid, waar niets meer onder de mat wordt geveegd, als ook een uitnodiging naar slachtoffers uit het verleden, die nog steeds in stilte lijden, om zich te melden. In deze mededeling wordt een overzicht gegeven van de meldingen bij de opvangpunten in de periode nadien (2018-2019).

Er worden in die periode 68 meldingen gedaan, wat veel meer is in vergelijking met de periode 2016-2017 waar we slechts 8 meldingen noteren.

Van de meldingen komen er 46 uit het Nederlandse taalgebied, 5 uit het aartsbisdom Mechelen-Brussel, waarvan het niet duidelijk is of ze afkomstig zijn uit het Nederlandse of het Franse taalgebied en 17 uit Wallonië.

53 van de meldingen gebeuren door het slachtoffer zelf, 2 worden gemeld door familieleden van het slachtoffer en 13 worden door andere instanties gemeld. Geen van de feiten wordt rechtstreeks door de dader gemeld.

56 (of 84 %) van de slachtoffers is op het moment van de melding ouder is dan 40 jaar en 25 (of 37 %) ouder dan 60 jaar. Drie slachtoffers zijn op het moment van de melding beneden de 18 jaar en een tussen 18 en 20 jaar. 7 slachtoffers vallen op het moment van de melding in de categorie 20-40 jaar. Bij één van de meldingen is het slachtoffer overleden en werd de melding door een derde gedaan.

Twee derde van de slachtoffers (44) is mannelijk en 24 vrouwelijk. De daders zijn op één na allen mannen. In de analyse van de vorige jaren waren 5 % van de daders vrouwen.

52 (of 76 %) van de slachtoffers was jonger dan 18 jaar op het ogenblik van de feiten en 8 jonger dan 10 jaar. In de gegevens van 2012-2017 waren 92 % van de slachtoffers jonger dan 18 jaar op het ogenblik van de feiten. 13 slachtoffers waren boven de 21 jaar.

49 (of 73 %) van de gemelde feiten hebben zich meer dan 30 jaar geleden voorgedaan en 32 (of 47 %) meer dan 40 jaar geleden. 12 feiten dateren van de laatste 20 jaar. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het niet gemakkelijk is om feiten te reconstrueren. Het uitgangspunt is dat de geloofwaardigheid van de slachtoffers groot is, en dat een redelijke graad van waarachtigheid voldoende is om geloof te hechten aan het verhaal van het slachtoffer. Het feit dat de meeste feiten vanuit een lang verleden dateren, geeft aanduiding van de omvang van het leed dat die mensen zoveel jaren met zich hebben meegedragen.

27 (of 40 %) van de daders is al overleden voordat hun slachtoffer melding maakt. De leeftijd van de andere daders is op het moment van de melding: 3 jonger dan 40 jaar, 10 tussen 40 en 60 jaar en 17 boven de 60 jaar. Van 11 daders is niet duidelijk te achterhalen is wat hun leeftijd op het moment van het misbruik was, omdat zij niet duidelijk te identificeren zijn.

In 22 gevallen deden de feiten zich voor in een school en 16 in een parochie. 1 situatie deed zich voor in de sector van de zorgverlening en 1 in een jeugdbeweging. 18 slachtoffers melden andere diverse contexten.

Waar het gaat om feiten van seksueel grensoverschrijdend gedrag werden de meldingen geclassificeerd in vier rubrieken. Op basis van deze classificatie wordt ook de hoogte van de eventuele financiële tegemoetkoming bepaald.

15 situaties worden geklasseerd in *categorie 1*: Aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging gepleegd op het slachtoffer: financiële compensatie tot maximum 2.500 euro. Wanneer het slachtoffer op het ogenblik van de feiten onder de volle leeftijd van 16 jaar was of een bijzondere kwetsbaarheid vertoonde, valt hij onder categorie 2.

31 situaties worden geklasseerd in *categorie 2*: Aanranding van de eerbaarheid met geweld en bedreiging of waarbij er een vermoeden van geweld of bedreiging wordt aangenomen wanneer de minderjarige op het ogenblik van de feiten onder de volle 16 jaar was of een bijzondere kwetsbaarheid vertoonde: financiële compensatie tot maximum 5.000 euro.

10 situaties worden geklasseerd in *categorie 3*: Verkrachting, meer bepaald feiten van seksuele penetratie van welke aard en met welk middel ook, gepleegd op een minderjarige die daar niet in toestemde, waarbij in rekening wordt gebracht dat als de minderjarige op het ogenblik van de (eerste) feiten onder de volle 16 jaar was of een bijzondere kwetsbaarheid vertoonde, hij geacht wordt niet te hebben toegestemd: financiële compensatie tot maximum 10.000 euro.

4 situaties worden geklasseerd in *categorie 4*: Feiten van de voorgaande categorieën die, gezien de ernst, de uitzonderlijke langdurigheid of de bijzondere omstandigheden van het seksueel misbruik, als uitzonderlijk dienen te worden beschouwd en die geleid hebben tot een aantoonbare buitengewone schade waarvan het causaal verband met het seksueel misbruik bewezen wordt: financiële compensatie tot maximum 25.000 euro.

Slachtoffers kunnen ook andere dan financiële maatregelen wensen. Tal van slachtoffers brachten meerdere verwachtingen of herstelmaatregelen ter sprake. Er zijn twee verwachtingen die het sterkst doorwegen: de vraag naar een gesprek als vorm van erkenning: 41 en de vraag naar bemiddeling tussen het slachtoffer en de huidige verantwoordelijke van de congregatie of het bisdom waartoe de overleden dader behoorde op het moment van de feiten: 30. Slechts één persoon vraagt een ontmoeting met de dader en 9 personen vragen een ontmoeting met de verantwoordelijke van de dader. 9 dossiers werden doorverwezen naar justitie omdat de verjaring van de feiten niet duidelijk

was of omdat de nog levende dader een risico zou kunnen vormen. Aan meerdere personen werd begeleiding aangeboden.

Dat de vraag voor verwijzing naar een gerechtelijke instantie zo laag ligt, is vooral te verklaren door het geringe aantal feiten dat volgens de regels van justitie niet is verjaard. In 73 % van de gevallen gaat het immers om feiten die zich meer dan 30 jaar geleden hebben voorgedaan en 38 van de 68 daders zijn op het moment van de melding ofwel overleden ofwel niet duidelijk te situeren.

De opvangpunten blijven bereikbaar. Slachtoffers die nog geen erkenning kregen raden we aan om zich te melden. Om te overleven of om hun relaties niet te belasten, kunnen slachtoffers gedurende een heel lange tijd ervoor kiezen om te zwijgen. Maar blijven zwijgen kan een verwoestende werking hebben, zolang men niet uitspreekt wat aan het licht moet komen, om eindelijk genezing en heling te vinden.

De bisschoppen referent: mgr. **Johan Bonny** en mgr. **Guy Harpigny**

Brussel, vrijdag 18 september 2020

Voor meer informatie: **Manu Keirse**, voorzitter *Dignity*, M 0475 90 90 37, E emmanuel.keirse@kuleuven.be